

(1) Metre. Each line consists of two feet corresponding to the Arabic measure *fā'ilatūn* — ~ — —, but in reciting the poem the first and third syllables are slightly stronger than the fourth. The metre according to Arabic nomenclature is *ramal*. The second, fourth, sixth, etc., lines drop a syllable at the end of the second foot, presenting — ~ — — — ~ —, instead of — ~ — — — ~ —, giving for the couplet the very common Arabic and Persian metre *ramal i mahdhūf*, or couplet type, of which the poem itself is an example.

(2) Rhyme. The last lines of the couplets rhyme as a rule, but it will be noticed that the rhyming syllable *-im* is interrupted by two lines ending in *-ir*, when the first rhyme again resumes its place. Farther on in the poem the rhyme changes continually.

7. Between the poetry of the Middle NG and that of the SG there is a considerable difference. That of the SG poetry which has been committed to writing is mostly by the numerous poets of Sulaimānia, who, in touch with the education of Baghdād, have imported a very large quantity of Arabic into their verse, which is also more conventional than that of the Middle Kurmānīj.

The following is from the poems of Nālī, a well-known writer of the early eighteenth century :—

(a) Bo har kasī min dūla, tarīqī ki amānat
Har ‘ashuqī bī chāra, la rrai khauf o khatar mā,
Daidim hamū shaw rrāwa, bishāw rāwī ser shakim
Lam kū ha nārīna, na ‘ainu na athar mā.

(i) Metre. The metre will be found to be regularly as follows :—

(—○—○—○—○) (—○—○—○—○)

for instance—

har 'āshug i bī chāra, la rrai khaufu khatar mā

(b) *Hagar dil ghairī hibb tūyī taidā bī
Bidastī khwat dilam der bīna qurbān.*

(i) Metre—

() — () — () — ()

The penultimate stress syllable in the first line is equivalent to the two last short syllables in the second line, and is therefore paused upon and accented more than the other strong syllables.

The same metre will be observed in the following couplet:—

*Labo khalqī khelātī bakhshān mācha
Khalātī min hamu khu khūūna qurbān
Faturī chāwakānit nā nawinī
Binālī fitna bas nabūūna qurbān.*

(2) Rhyme. It will be noticed that the rhyme in all three couplets is on the penultimate word of the second lines, in -īna qurhān.

8. A poem by Nālī written according to Arabic rule of prosody is quoted below—

*Ki tū hatūē la naomīdī namā bās
La hijr ū intizārīdī namā bās.*
*La sāyī zulf i tu wa shaw diraizha
La subh ū nūr i khwarshīdī namā bās.*
*Falak tūē wa ka imshaw ruozhimān b
La zakhm ō bakhm i nāhīdī namā bās.*
*Hawādis jām o dūrān bu bi sāqī
La basm i jām i jamshīdī namā bās.*
*Raqīb o muddaī har dūk la khwadān
Hatā chan sā'atīkīdī namā bās.*
*La sāyī qadd i maozūn ī di zulfi
La Nālī sha'r i taswīdī namā bās.*

(1) Metre. The metre is that termed *Hazaj i musaddas i mahdhūf*, of the model feet *mafā'ilun*, *mafā'ilun*, *fi'ūlun*.

(2) Rhyme. The second lines of each couplet rhyme on *-īdī namā bās*.

These few examples suffice to show that the study of Kurmāñji poetry, in its form and metre, demands far more space than is at disposal here. Also for the correct understanding of much of it an intimate knowledge of the colloquial language is essential, while to appreciate its apparently irregular metres the music which accompanies it should be familiar to the student.

VOCABULARY

The division of words into NG and SG has been made as carefully as possible, but it is impossible to set any line definitely separating the two groups. Many words, too, while existing in both, may be generally used in one only, and a great number of other words not employed in a group at all will be nevertheless understood.

It has been impossible to give in a great many cases all the variations of pronunciation of the same word as occurring in different dialects, and such differences of pronunciation must be expected frequently. For instance, such a word as Kurmānji *kur* appears according to its district as *kul*, *gul*, *qul*, *qur*, *gur*, etc.

The following abbreviations have been used :—

(v) verb

(n) noun

b, for *būn*, *būñu*, to be

k. .. NG *kirin*, SG *kirdin*, to do, make

kh. .. NG *khwārīn*, SG *khwārdin*, to eat

- bi. for NG *birūn*, SG *birdin*, to take
 ki. „ *kishān*, *kishiān*, to draw, suffer, pull
 d. „ *dān*, *dāin*, to give
 ch. „ *chūn*, *chūn*, to go
 ka. „ *kaftin*, *kewtin*, *kāotin*, *ketin*, to fall

Although it is beyond the powers of a vocabulary of but a few thousand words to give any great selection, it has been sought to present such words as are of most general occurrence, avoiding the rarer forms and words and those confined to certain districts, of which there are many thousands.

			NG	SG
abandon	(v) <i>bar dān, hilān, hishtin chūl, vairān, bardāia, wīr</i>			
abandoned				
abdomen	<i>zik</i>			
abduction	<i>rewāndin</i>			
ability	<i>qābiliyat, saireki</i>		<i>khurtī</i>	
able	(v) 'to be able'		<i>kārin, kānīn, shiin</i>	<i>twānin</i>
ablutions	<i>awdas, dasnwaizh, dasmīzh</i>			
above	<i>lasar, lazhūr</i>		<i>zhesar</i>	
abreast	<i>berāmber</i>			<i>labān</i>
abscess	<i>dumāl, kūlāba</i>			
absolutely	<i>ilā, qat, dī</i>			
absorb	(v) <i>hal kh</i>		<i>hishāwtin</i>	<i>khisūdin</i>
abundant	<i>said, ferā, ferākh, fera, purr, galek</i>		<i>zāf, zāw</i>	<i>zūr</i>
abuse	(n) <i>laoma, dizhmini, duzhūn</i>		<i>chīr</i>	
accept	(v) <i>gāul k.</i>			<i>rāz b.</i>
accompany	(v) <i>ligal chūn, digal chūn</i> — (on a journey for one stage)			<i>wayeko chūn rwāndin</i>
according to			<i>guera</i>	<i>binū</i>

		NG	SG
account	<i>hsaib, hshmār, heshmār</i>	<i>sān</i>	
accustomed	<i>fair</i>	<i>hūrī</i>	
ache	(n) <i>aish</i>		<i>zhān</i>
—	(v) <i>aishīn</i>		<i>zhān k.</i>
achieve	<i>gehīn, gehāndīn</i>		
acorn	<i>barū, balū, palūt</i>		
acquaintance	<i>nāsī</i>	<i>hūgīrī</i>	<i>duoskhā</i>
acquainted	<i>nāskir</i>		<i>shārazā</i>
action	<i>kār, īsh, shukhl</i>		<i>tungotūz̄h</i>
active		<i>jest</i>	
adder	<i>mārgisk</i>		<i>likīān</i>
adhere	(v) <i>chaspīn</i>		<i>laqai, lalā</i>
adjacent	<i>tenisht, tenish</i>		<i>jūān k., rās</i>
adorn	(v) <i>ārā k., zerif k.</i>	<i>khamme- lāndīn</i> (mid. dia.)	<i>kirdīn</i>
adultery	<i>gāna</i>		
advance	(money in) <i>paishakī,</i> <i>paishīn, (loan) qarz,</i> <i>dūn</i>		
—	(v) <i>bibar ch. laber ka.</i> <i>lapaish ka. chūna</i> <i>paish, chūna berī,</i> <i>labar ch.</i>		
adze	<i>tishwa, twshī</i>		
affair	<i>īsh, umur, shukhl, kār</i>	<i>lawbastī</i>	
affection	<i>dūostī</i>	<i>khwāzin</i>	<i>khwash</i>
affright	(v) <i>tersāndīn</i>		<i>gerek būn</i>
after	<i>shūn, pāsh, dūwā,</i> <i>dumā</i>	<i>pai, inā</i>	
afternoon	<i>pāshinīmarū,</i> (late afternoon) <i>īwāra</i>	<i>hiñgūr</i>	<i>nīmarūdu- wā</i>
afterwards	<i>lapāsh, pāsh, pāshāwā</i>	<i>zhepāsh</i>	
again	<i>dīsān, īdī, dwāra, hīzh</i>	<i>īdīn, dīn, zhī</i>	<i>ish, ītir,</i> <i>dujāra</i>
age	<i>sāl, (old age) pīrī</i>	<i>kālī</i>	<i>fartūtī</i>

	NG	SG
agony	<i>jānkeshī</i>	
agree	(v) <i>bihev b. gaul k.</i>	<i>paik īnān</i>
ague	<i>lerzī</i>	
aim	—	<i>marāz</i>
—	(n) <i>paik</i>	
	(v) <i>rū kīshān, bān kīshān,</i> <i>armānj khestīn</i>	<i>marām</i>
air	<i>hawā</i>	
alcove	<i>haiwān, aiwān</i>	<i>ruozhgār</i>
alight	(in flames) <i>bi rūhīnāī</i>	
alike	<i>wakū yek</i>	<i>bigarr</i>
alive	<i>zinda</i>	
all	<i>gishk, gisht, gish, hamū</i>	<i>zinīga, sinig</i>
allow	<i>hishiin, hilān</i>	
almond	<i>bāām, bādām</i>	<i>bāyim</i>
alone	<i>tinyā, tini</i>	
also	<i>izh, ish</i>	<i>hish, zhi</i>
alternative	<i>chār</i>	
always	<i>gishwaklt, hamū-</i> <i>wakht</i>	<i>tem</i>
ambush	<i>kemīn, heshār</i>	
amidst	<i>lanew, lanāw, lanāv</i>	<i>nīw</i>
ammunition	<i>dermān o gulla</i>	<i>nāo</i>
among	see 'amidst'	<i>gullabārūt</i>
amulet	<i>dazbañg, bāzūbañg,</i> <i>dazwāna</i>	<i>birbezhin,</i> <i>betik</i>
ancient	<i>kuhan, kewin</i>	<i>kewnār</i>
and	<i>o, u, va, wa</i>	
anemone	<i>diāzilka</i>	
anger	<i>kīn, qīn, harrūsha, rik</i>	<i>garrūsha,</i> <i>wasū</i>
angry	<i>zīz, bihirs, hājiz</i>	<i>wasū, sīl</i>
animal	<i>haivān, chārvā,</i> <i>jāndār</i>	<i>beshīa</i>
ankle	<i>qulapāï</i>	
anklet	<i>pāmūra, pāwāna</i>	<i>chip</i>
annihilate	<i>telefāndīn</i>	
annoyed	<i>tangazār, hājiz</i>	<i>raqāla, qāpik</i>
annuity	<i>sālāna</i>	<i>halaila</i>

		NG	SG
another	<i>dītīr, īdī</i>	<i>dīn, īdīn</i>	<i>ītīr</i>
answer	<i>jawāb, jāb</i>		
—	(v) <i>jawāb, jāb dān</i>		
ant	<i>mūr, mairū</i>		<i>mairūla</i>
antelope	<i>āsk</i>		
anvil	<i>sindān</i>		
any	<i>hīch</i>	<i>hach, kut, tu</i>	<i>tishtek,</i> <i>chishtek</i>
anyone	<i>hachkas, herkas</i>		
anything	<i>hachī, herchī</i>		
anywhere	<i>chijī</i>		
apart	<i>jīā</i>		
apparent	<i>dīyār, āshikarā</i>	<i>khuyā</i>	
appeal	(v) <i>dād gutin, arz kirin</i>	<i>khuyā būn</i>	<i>nemāyān</i>
appear	(v) <i>dīyār, ashikarā būn</i>		<i>būn, hal</i> <i>hātin</i>
appearance	<i>rañg, dīyārī</i>	<i>khuyāiti</i>	
appease	(v) <i>āsh kirin, rām kirin</i>	<i>tanā kirin</i>	
apple	<i>sīf, sīw</i>		
apportion	(v) <i>pārva dāniān, kut k.</i>	<i>pār wa k.</i>	<i>bash k.</i>
apprentice	<i>shāgird</i>	<i>khustū</i>	
approval		<i>begenī</i>	<i>pesen</i>
approve	(v)	<i>begen k.,</i> <i>guzidān b.</i>	<i>bzhārdin,</i> <i>pesen k.</i>
approved		<i>begen,</i> <i>guzidān</i>	<i>pesen,</i> <i>bzhārdin</i>
apricot	<i>qaisī, mishmisha</i>		<i>shlāna</i>
aqueduct	<i>riāv, jūghāo, jū</i>		
Arab	<i>Arab</i>		<i>Haraw</i>
Arabic	<i>Arauī</i>		<i>Harawī</i>
arbitrator	<i>nāwchī, berewān</i>		
arch	<i>tāq, kīwān, keshk</i>		
ardour	<i>taw</i>		
arid	<i>hishk, biāv, chūl,</i>	<i>kevāl</i>	
	<i>shūrākh</i>		
arise	(v) <i>hal stān, hal wastān</i>	<i>rrā b.</i>	
arm	<i>bāsk, bāl</i>	<i>chepil</i>	<i>ask, qūl</i>

		NG	SG
armed	<i>pewketī</i>		
Armenian	<i>Armenī</i>	<i>Felekī, Felā</i>	
armour	<i>zir</i>		
armpit		<i>binī chenk</i>	<i>binī bāoshōsh,</i> <i>hañgūl</i>
arms	<i>chek, silāh</i>		
army	(Turkish) <i>asker</i>		
—	(generally) <i>sipāh</i>	<i>amjerg</i>	
—	(Persian) <i>leshker</i>		
around	<i>garā, geshpar, dāor</i>	<i>shedour</i>	
arrange	(v) <i>hal bestin, hal mishtin</i>		<i>ledāor</i>
arrangement	<i>hal bestī, paikat</i>		
arrest	(v) <i>girtin, mil girtin</i>	<i>pesīr girtin</i>	
arrive	(v) <i>g'haishtin, gaishtin,</i> <i>guhān, gelūn</i> (causative) <i>g'hāndin</i>		
arsenal	<i>jabakhāna</i>		
arsenic	<i>mergamūsh, zernīkh</i>		
as much	<i>hindā, awānda, bichanī</i>	<i>biqās</i>	
ascend	(v) <i>birās, hāorāz, rās ch.</i>		<i>halāwīshk,</i> <i>barozhūr</i>
ascent	<i>havrās, hawrāz</i>		<i>shermasār</i>
ashamed	<i>shermūk</i>		
ashes	<i>khwārish, khūlāmīsh</i>		
ask	(v) <i>pirsyār k. pirsān,</i> <i>pirsīn</i>		
asleep	<i>khaftī, khaftū, khāotū</i>		
asparagus	<i>kañgar, kargūr</i>	<i>hiliz, chār-</i> <i>shūr</i>	
ass	<i>kar</i>	<i>har</i>	<i>kerulākkh</i>
assault	<i>arūsh, pelamār</i>		
assessment	<i>dīd</i>	<i>pelātī</i>	
assiduity	<i>tałāsh</i>		
assignment	<i>bash, pelātī</i>		
assimilate	(v) <i>tai bi.</i>		
assistance	<i>pārī, bārī</i>	<i>ārī</i>	<i>yārī, kwār</i>
asthma	<i>tenghinās</i>		
astounded	<i>shāsh, mat</i>		

		NG	SG
astride	<i>sawār</i>		
at	<i>bi, la, di</i>		
atom	<i>würdik, hürdik, dān̄ga</i>	<i>hūrik</i>	
attack	(v) <i>biridā bi, palāmārdān</i>		
attempt	(v) <i>talāsh ki.</i>	<i>bzāva k. jere-</i>	<i>bāndin</i>
attention	<i>perestī, guedārī</i>		
auction	<i>mazād</i>		
aunt	<i>pūr, mātā, khāltik,</i>	<i>dīsh</i>	
mātik			
austere	<i>hishk</i>	<i>srt</i>	
authority	<i>das'halāt</i>		
autumn	<i>pātz, pātzān, khazān</i>		
avalanche	<i>āshūta</i>	<i>renī</i>	<i>khūrmāwa</i>
avarice	<i>rezilī, hishknīnūkī</i>		
await	(v) <i>pātīn, chāwari b.,</i>		<i>pīskāi</i>
chāw k.	<i>chāw k.</i>		
awake	<i>hishyār</i>		
awhile	<i>damek</i>	<i>wurriā</i>	
awl	<i>dirāosh</i>		
axe	<i>twr</i>		
babbler	<i>dewshil, dewderiā</i>		
baby	<i>pchūk, zārūk</i>	<i>purrwurrā</i>	
bachelor	<i>bīshin, bīzawāj</i>	<i>mndāl</i>	
back	<i>pisht, milān</i>		
backbiting	<i>ghaibat, lāoma</i>		
backwards	<i>pīshṭāpisht</i>		
bad	<i>kāotī, pīs, kharāp</i>	<i>kāwil</i>	
bag	<i>kīsa, (leather) jānta,</i>	<i>arvān, (for</i>	<i>nāchāk</i>
	<i>tūr, tilik</i>	<i>milk)</i>	
		<i>tūshān,</i>	
		<i>parzūn</i>	
baggage	<i>kelomel, kerpāl</i>		<i>prroplās, (of</i>
			<i>a woman)</i>
			<i>prtuprai-</i>
			<i>zhik</i>

	NG	SG
bake	(v) <i>pahtin, paishin</i>	
baker	<i>nānwā, nānwān, nān-</i>	<i>fernīchī</i>
	<i>paizh</i>	
balance	<i>maisān, qapān, maizīn</i>	<i>shīnī</i>
—	(of an account) <i>mātī</i>	
—	(v) (an account) <i>gīrī dānī</i>	
balcony	<i>aiwān, turma</i>	
bald	<i>kechel</i>	
bale	<i>tāī</i>	<i>pīshī</i>
ball	<i>gilūk</i>	<i>glomisk</i>
band	<i>band, kizhī</i>	
bandage	<i>pechik</i>	
—	(v) <i>pechāndīn</i>	<i>jebrāndīn</i>
banish	(v) <i>surgūn k.</i>	
bankrupt	<i>hal shikīā, mendebūr</i>	
banquet	<i>cheshn, jaizhn</i>	<i>shāī, frāwīn</i>
barefooted	<i>paikhāos, pairūt</i>	
bareheaded	<i>serrūt, serkol, tāzī</i>	<i>serqut,</i>
bark	<i>pūost</i>	<i>serwekirī</i>
—	(v) <i>pās k., āwtīn</i>	<i>twl, qālik</i>
barley	<i>jīh</i>	
barn	<i>kādīn, amār, mārak,</i>	
	<i>kānū</i>	
barren	(of females) <i>hishkī</i>	<i>khustik, qisīr</i>
	<i>istiūr</i>	
barricade	<i>chapār</i>	
barter	(v) <i>wa guhāstīn</i>	
basin	<i>kāshī</i>	
basket	<i>sebed, sewī, muchik,</i>	
	<i>selā</i>	
bastard	<i>terāz, kerām</i>	<i>pīch</i>
bat	<i>barchemik, shemshema</i>	
bath	<i>hamām</i>	
bathe	(v) <i>hamām k.</i>	<i>blāva k.</i>
battalion	<i>tābūr</i>	

		NG	SG
battle	<i>sharr, dawā, jeng</i>		
be	(v) <i>būn, būn, hain</i>		
bead	<i>mār, (black) shawa,</i> (small) <i>gū</i>		
beak	<i>nūk, tūk, kūp</i>	dindek	<i>nukūl,</i> <i>dandūk</i>
beam	<i>kuzhulk, nairga, dastek</i>		<i>tīr</i>
bean	<i>lūbia</i>		
bear	<i>hirch, wirch, birch</i>		
beard	<i>rī, rīh</i>	<i>rūdain</i>	
beardless	<i>kuesa</i>	<i>rawāl</i>	<i>kuesta</i>
beat	(v) <i>lai dān, lai khestin</i>	<i>hiñgāwtin</i>	<i>dān</i>
beautiful	<i>jūān, khujuāl, shīrīn</i>	<i>delāl, spīh,</i> <i>kesil</i>	<i>rañgīn</i>
beauty	<i>zerīfī</i>	<i>sepihūtī, zerī,</i> <i>zhiha</i>	<i>reñgīnī,</i> <i>khuoshgilī</i>
beaver	<i>meikāvī</i>		
because	<i>bo</i>	<i>zhebo</i>	<i>lebar, buo</i>
beckon	(v) <i>dast libā k.</i>		<i>bidas bāñg k.</i>
become	(v) <i>būn</i>	<i>chai būn</i>	
bed	<i>paikhaf, bestek, niwīn</i> (of a garden) <i>kart</i>	<i>istīr</i>	<i>dūshek</i>
—			
bee	<i>heng, maishāhingīw</i>		<i>wawa</i>
beetle	<i>qālūncha</i>	<i>kisik</i>	<i>gazūlik</i>
beetroot	<i>lāsik, sāq</i>		
before	(time) <i>jārān, paishīn</i> (place) <i>labar, barī</i>	<i>bartir</i>	
—			<i>hindā</i>
beggar	<i>sālkir, pārsik, parsāt</i>	<i>ruchukār</i>	<i>khwāsuk</i>
begin	(v) <i>dast pāi k.</i>		<i>hal k.</i>
beginning	<i>barī</i>		<i>nuwā</i>
behead	(v) <i>ser birīn</i>	<i>serzhaigirtin</i>	
behind	<i>pīsh, lepisht</i>		
—	(in the rear of) <i>dumā,</i> <i>pāsh, lidumā, pāi,</i> <i>shundā</i>	<i>didūw</i>	<i>lashūn</i>
belief	<i>bāvir</i>		<i>īnānmish</i>
believe	(v) <i>bāvir k.</i>		<i>īnānmish k.</i>
bell	<i>zañg, (small) zeñgūla</i>	<i>zhenk, chenk</i>	

	NG	SG
bellow	(v) <i>borīn, horīn, herrīn</i>	
bellows	<i>kūradam</i>	
belly	<i>zik</i>	
below	<i>tibin, bin, zhīr</i>	
belt	<i>pīshṭīn, pīshbenk, pīsh</i>	<i>sharik</i>
bench	<i>pekā, takhit</i>	
bend	(v) <i>chamīn, (caus.) cha-</i> <i>māndīn kewāndīn</i>	
benevolence	<i>guhdārī, khātir</i>	
bent	<i>kevān, cheft</i>	
benumbed	(to become) <i>tewzīn,</i> <i>terzīn</i>	
bereaved		<i>kurdunda</i>
beside	<i>tanish, lejem</i>	
besides	<i>zhī, hish, jaikīdīn, īdī</i>	
bet	<i>merj</i>	
—	(v) <i>merj k.</i>	
betray	(v) <i>hapāndīn</i>	<i>ser dānīān</i>
better	<i>chetir, chāktir</i>	<i>rundtir,</i> <i>genjtir</i>
between	<i>nāv, nāvrāst, bain</i>	
bewitch	(v) <i>jādū k.</i>	
bier	<i>dār-i-mait, dārātarī</i>	
biestings	<i>ferū, ferāshū</i>	<i>khilindur</i>
big	<i>mazin, fera, gir</i>	
bind	(v) <i>bestin, gīrī dān</i>	
bird	<i>bāldār, tarī, qush</i>	
birth	<i>zā</i>	
—	(v) (to give birth) <i>zān</i>	<i>weledāndīn</i>
bit	(of horse) <i>zwāna</i>	(rare)
bitch	<i>dailik, dallā</i>	<i>bizmik</i>
bite	(v) <i>wa dān, gāzīn, paidān</i>	
biter	<i>gāzūk</i>	
bitter	<i>tał, blāsh</i>	

		NG	SG
bitterness	<i>taʃit̪i, t̪aʃit̪i</i>		
bitumen	<i>zift</i>		
black	<i>rrash</i>		
blackness	<i>rrashiat̪i</i>		
blacksmith	<i>āsenger</i>		
bladder	<i>rūdain, rīkhłū</i>	<i>mizilga</i>	
blade	<i>gūzān, dam, mawdā</i>	<i>tāwān</i>	
blame	(v) <i>lai khūrīn</i>	<i>khestin</i>	
blanket	(hairy) <i>māoj</i>		
—	(coloured) <i>jājīm</i>		
blaze	<i>garr</i>		
bleat	(v) <i>bārīn, mārīn, kālīn</i>		
blind	<i>kūer</i>		
blister	<i>tuqla</i>		
blond	<i>chūr</i>	<i>chāokāo</i>	
blood	<i>khūn</i>	<i>shkāv</i>	
blossom	<i>khuncha, rāoz</i>	<i>gulik</i>	
blow	(v) <i>p̪f k.</i> , (as the wind) <i>verzīn, vezīn, līdān,</i> (a whistle) <i>fikāndīn</i>	<i>hal k.</i>	
—	(n) <i>sīl, silka, sīkhurma,</i> <i>shlpaina, kulm</i>	<i>psīr, kulmān,</i> <i>sihint̪i, der-</i> <i>bekai</i>	<i>mishtakuera</i>
bludgeon	<i>chumāgh, kutek</i>		
blue	<i>shūn</i>	<i>heshīn</i>	<i>kaw</i>
blunt	<i>kūl, kū, kūd</i>		
boar	<i>burāz, vurāz</i>		
board	<i>takhta, (for bread)</i> <i>pīna</i>		
boat		<i>gāmī</i>	<i>qufa, belem</i>
boatman	<i>kelekwān, gāmīchī</i>		
bodkin	(for tinting eyes) <i>kil</i>		
body	<i>lesh</i>	<i>bezhēn</i>	
boil	<i>dumāl</i>	<i>ādāp</i>	
—	(v) <i>kulān, kul b.</i> (caus.) <i>kulāndīn</i>	<i>khashāndīn</i>	
boiler	<i>qāzān, berosh</i>		

		NG	SG
bold	<i>āzā, jindī</i>		
bolt	<i>cheft̪, mārān</i>		
bomb	<i>qumbārā</i>		
bondage	<i>asīrī, hapis, hastī</i>	<i>mapis</i>	
bone	<i>hastī, estik, esk, hashtī</i>	<i>jesk, khastū</i>	
book	<i>defter, ktaib</i>		
book-keeper	<i>defterdār</i>		
boot	<i>kāosh, sūrān, chekme</i>	(of wood) <i>reshik</i>	
bootmaker	<i>kāoshdūr, chekmechī</i>		
booty	<i>tālān</i>	<i>tirhew, tālekī</i>	
border	<i>kenār, (of a robe) atak</i>		(of a robe) <i>chak,</i> <i>parāwīz</i>
born	<i>zā</i>		
—	(to be born) <i>zā būn</i>		
borrow	(v) <i>bi dain girtīn</i>		
bosom	<i>sīn̪g, paish</i>	<i>pāshil, kosh</i>	
both	<i>herdiān, herdūk</i>		
bottle	<i>shūsha</i>		
bottom	<i>bin</i>		
bough	<i>gelī, leq, shākh</i>	<i>tīra</i>	<i>pāl</i>
bounce	(v) <i>hal parrīn</i>		
bounds	<i>hidūd, serhad</i>		
bow	<i>kiwān</i>		
bowels	<i>rūdain, rīkhłū</i>		
bowl	<i>kāshī, tās</i>		
—	(wooden) <i>kamūnū</i>		
box	<i>sanūq, (small) qūtū</i>		
boy	<i>kurr</i>		
bracelet	<i>bāzīn, dasband</i>		
brag	(v) <i>kho pasīnīn, kho āzā k.</i>		
brain	<i>mezhū, maizhk</i>		
branch	<i>gelī, leq, shākh</i>		
brand	(for horses) <i>dākh</i>		
brass	<i>pirinj, birinj</i>	<i>chik, chikil</i>	<i>mukh</i>
			<i>pāl</i>

		NG	SG
brave	<i>juānmīr, āzā, dildār</i>	<i>shūrhīñgīw, jīndī, bikair</i>	<i>matirs</i>
bray	(v) <i>zerrīn</i>		<i>sarrasarr k.</i>
breach	<i>rīch, ged</i>		
bread	<i>nān, (thick) kulaira, fernī</i>		(thin) <i>raqqi, tirī, (for a journey)</i>
breadth	<i>pānī</i>	<i>pehnī, frātī</i>	
break	(v) (intrans.) <i>shikīān</i> (trans.) <i>shkāndin</i>	<i>bīzdāān</i> (rare) <i>shknāndin, bzdāndin</i>	
break down	<i>taik chūn, pak kewtin</i>		
break forth	<i>feriqīn, qūmīn</i>		
break open	<i>qalāshīn, shkāndin</i>		
breakfast	<i>taisht, sertāst</i>		
breast	<i>siñg</i>	<i>pashil</i>	
—	(woman's) <i>guhān, mimk</i>	<i>fīstān, pākhil</i>	
breath	<i>hinās</i>	<i>bīthīn</i>	
breeches	<i>derpai</i>		
bribe	<i>rushwa</i>		
brick	<i>hājūr, kerpīch</i>		
bride	<i>būk</i>	<i>dazgīn</i>	
bridegroom	<i>zāwā</i>		
bridge	<i>prt, prr, keuprī</i>		
bridle	<i>laghāo, gem, dizgīn</i>		
brigand	<i>diz, harāmī, ashqīā, jerda</i>		
bright	<i>ruhna, runāk</i>		
brilliant	<i>drāoshīn</i>		
brine	<i>shūrāw</i>		
bring	(v) <i>īnān</i>	<i>ānīn</i>	<i>henān</i>
bring back	<i>īnān awa</i>	<i>tauzāndin</i>	
brittle	<i>zūshikest</i>		
broad	<i>pān</i>	<i>pehn, ferā</i>	
brocade	<i>khirsh, kulāpdān</i>		

	NG	SG
broken	<i>shikīā, shkā</i> (ground for sowing)	<i>pastīwa</i>
—	<i>jumāz</i>	
broker	<i>tunj, zerīn</i>	
bronze	<i>āwīk</i>	<i>jūbār</i>
brook	<i>gesik, gezik, gizi</i>	<i>sīwnik</i>
broom	<i>shūrba</i>	
broth	<i>brā, kāk</i>	(by one mother)
brother		<i>brāmāk</i>
brother-in-law	<i>brāzhīn</i>	
brow	<i>brū, nāochāw</i>	
brown	<i>gūer, rāngītārī</i>	<i>asmer</i>
bruise	<i>brīn</i>	
brush	<i>kel</i>	<i>swākejīlī</i>
bubble	<i>pīzik</i>	<i>qampushk</i>
bubo		
buck	<i>tekā, nairī, sever</i>	
bucket	<i>duol</i>	<i>alb</i>
buckle	<i>awzum, aghzuñg</i>	
bud	<i>shkīw, rāoz</i> (of a leaf) <i>mīvik</i>	<i>gupik</i>
—		
buffalo	<i>gāmish, kel</i>	
bug	<i>ispī, ishpīsh</i>	
build	(v) <i>chāi k.</i>	<i>qai k.</i>
building	<i>khānī</i>	
bulb	<i>pīwāz</i>	
bull	<i>gānair, gā, kalek, kūrī</i>	<i>bogħā</i>
bullet	<i>gullā</i>	<i>berk</i>
bullock		<i>būlāgh</i>
bunch	<i>dastek, chenk, kūshī</i>	<i>ūshī, bāq</i>
bundle	<i>gurz, bukhcha</i>	
burn	(v) (intrans.) <i>sūtīn, sūtiān</i> , (trans.) <i>sūtāndin, shwtāndin</i>	<i>gumal</i>
—		

		NG	SG
burn	(n) <i>sūtī</i>		
bury	<i>wushārtin</i>	<i>kirī k.</i>	<i>sūtrā</i>
bush	<i>belek, binjik, dārek</i>		
business	<i>īsh, kār</i>	<i>shukhul, shūl</i>	
busy	<i>kharriķ</i>		
busybody	<i>damdiriā</i>	<i>pīsevenk</i>	<i>chqachnāwa</i>
but	<i>ammā, walāk, magar</i>		
butcher	<i>gasāb, guoshtferūsh</i>	<i>chūbān, serbir</i>	
—	(non-Musulman)	<i>dastkūsh</i>	
butter	<i>rūn, kerā, kelek,</i> <i>niwishk</i>		
butterfly	<i>pāpūla, pilpilūk</i>	<i>perpeshūk</i>	
buttermilk	<i>dū</i> (strained)	<i>tū</i> <i>tūrugħīdan</i>	<i>chilgamāst,</i> <i>dūūna</i>
button	<i>dugme, mivik, bandū</i>	<i>pishkush</i>	<i>pūlak</i>
buttress	<i>spira</i>		
buy	(v) <i>kirrīn, stāndīn</i>		<i>bisīain, sīain</i>
buyer	<i>kiryār, bikir</i>		
by	<i>bi</i>		
—	(near) <i>nezīk, nek</i>		
cabbage	<i>kelem</i>	<i>lahana</i>	<i>kelarm</i>
cage	<i>kefes, gefes</i>		
calculate	(v) <i>zhmārtin, hsaib k.</i>		
calf	<i>guerik, guelika, kūlik</i>	<i>chelek, jūnaga</i>	
—	(of the leg) <i>gitir</i>		
calico	<i>khāmik</i>		
caligraphy	<i>desnwisār, nwisān</i>		
call	(v) <i>bāñg k. chrīn</i>	<i>khurīn</i>	<i>hanā k.</i>
calm	(v) <i>āsh k.</i>		<i>būdañg k.</i>
camel	<i>hushtir, wushtir, deva</i>		
camp	(military) <i>ūrdī, hūrdū</i>		
—	(nomad) <i>var, verga</i>	<i>jerga, evir</i>	<i>havārga</i>
can	(v) <i>twānīn</i>	<i>kārīn, shūn,</i> <i>kānīn</i>	

	NG	SG
can	(n) <i>tanaka</i>	
cancel	(v) <i>taik dān</i>	<i>rada kishān-</i> <i>dīn</i>
candle	<i>mūm</i>	<i>shemāl</i>
candlestick	<i>mūmmān</i>	<i>shemāldān</i>
candour	<i>dilpākī, rāsgūū</i>	
cane	<i>qamīsh</i>	
cannon	<i>tūp, tuwp</i>	
cap	(of a cartridge) <i>kāsk,</i> <i>karsk, talāqa</i>	
—	(of a child) <i>klū</i>	<i>qamitik, temesi</i>
—	(for the head) <i>klāo</i>	<i>qāogh</i>
capable		
capers		<i>mārgīr</i>
capricious		
captive		
caravan		
caravanserai		
carcase		
card	(v) (of wool) <i>hal khestin</i>	
care	<i>talāsh, perestī</i>	
careful	(v) (care for) <i>perestīn</i>	
careless	<i>hushyār, āgāh, pāi-</i> <i>khātī</i>	
caress	<i>kemhush, lāqaid</i>	
carpenter	<i>hanek, bāosh</i>	
carpet	<i>dartāsh, darterāsh,</i> <i>najār</i>	
—	<i>qālī, fersh, berzilū,</i> <i>berzīn, berāk, māfūra</i>	
carriage	(felt) <i>klāo, gildik</i>	
carrión	<i>harāwa, darūshka,</i> <i>arabāna</i>	
carrot	<i>kelākh</i>	
carry	<i>gezar, jesar, cherkin-</i> <i>daila</i>	
cartridge	(v) <i>hal girtin, hal bi.</i>	<i>birūn</i>
	<i>fshēk</i>	

		NG	SG
carve	(v) <i>trāshīn, klāshīn</i>	<i>renīn</i> (of stones only)	<i>tlāshīn</i>
case	see 'box'		
cash	<i>pārā, pairā</i>	<i>dirāf</i>	
cask	<i>khād, kodī</i>		
castle	<i>kushk, kuchk, qala</i>		
castrate	(v) <i>ħashāndīn, kishāndīn, akħta k.</i>		
cat	<i>psūk, psink, ketka</i>	<i>pishī</i>	
cataract	<i>shurrik</i>		
catch	(v) <i>girtīn</i>	<i>qapīān</i>	
caterpillar	<i>tutkla</i>	<i>bojīk</i>	
cattle	<i>davār</i>	<i>sawāt</i>	
cauldron	<i>qāzān</i>	<i>mak</i>	
cause	<i>sebeb, sedem</i>		
cavalry	<i>suwār</i>		
cave	<i>zāgha, zhgāot, mughāra</i>		
cease	(v) <i>bes k.</i>		
ceiling	<i>bān, serbān</i>		
celery	<i>kerāus, kerefs</i>		
cellar	<i>zāgha</i>		
cemetery	<i>mazāristān, gūristān, qabrān</i>		
centipede	<i>hazhārpāī, khishī</i>		
centre	<i>nāvrās</i>		
century	<i>satsālān</i>		
certainly	<i>dī</i>		
chain	<i>zenjīr</i>		
chair	<i>kursī, pekā, tekhtcha</i>	<i>tabāshīr</i>	
chalk	<i>kedān</i>		
chamber	<i>zhūr, odā, hujra</i>		
champ	(v) <i>jūn</i>		
chance	(by chance) <i>yekjār</i>		
chandelier	<i>paichirā</i>		
change	(v) <i>gūrīn, g'hūrīn</i>		

	NG	SG
change	(n) (small cash) <i>gūrīn</i> (v) (change place) <i>guhāstīn</i>	
—		
chap	(v) <i>terekīn</i>	
character	<i>dīl</i>	<i>dēmīn</i>
charcoal	<i>pel, pul, -ik</i>	<i>rezhū</i>
chaste	<i>pākīz, sharmdār</i>	
cheek	<i>gūp</i>	
cheese	<i>ħainīr, churtān</i>	<i>kesk, gawī</i>
chemist	<i>dermānferūsh, ajzāchī</i>	
cherry	<i>gialās, (sour) balātūk</i>	
chess	<i>setrinjān</i>	<i>keshik</i>
chest	<i>sinīg</i>	
chestnut	<i>shāħbalū, shāħbarū</i> (colour)	
—		
chew	(v) <i>jūn</i>	
chicken	<i>jūjik, jūchka</i>	
chicks	<i>frūka, jūjik</i>	
chief	<i>serek, khān</i>	
child	<i>zāvrūk, zārū</i>	
childhood	<i>zāvrūkī, zārūtī</i>	
chill	<i>sārītī, sārī</i>	
chin	<i>chin, chinka</i>	
chisel	<i>askana, galam</i>	
choke	(v) <i>khenqīn, khenkīn</i> (causative) <i>khenkāndīn, khenqāndīn</i>	
choose	(v) <i>bzhārain, hal bzhārdīn,</i> <i>shārdīnawā</i>	
chop	(v) <i>shikāndīn</i>	<i>qilāshtīn</i>
chopper	<i>twr, biwr, baltu</i>	
Christian	<i>gāor, nasārā</i>	<i>hanjāndīn</i>
churn	<i>meshka</i>	<i>chapajāgh</i>

		NG	SG
cigarette	jghāra		
cinders	kholī		kholakewū
cinnamon	qāqūla		
circle	khisht, ger	dūgh, hāwīr	khirr
cistern	chāl, chār, hāoz, sārinj	lich	
citron	turunj		
city	shār	bāzhair	
civil	terzamān, khushrū		
clan	khūl, birik, tīra		hūz
clap	(v) terqāndin		chapla k.
clash	(v) chegāndin		
claws	chirnūk, nikūk		chinigr
clay	kūr, hūr		qurr
clean	pākizh, pāk, temīz		
—	(v) pākizh k., temīz k.	wa balezhīn, wa mishtin	
clear	ruhnāk, sāf, sā		zułāl, rāožhin
clench	(v)	michāndin,	wuzhārdin
clever	zairik, zher, āqil	nikāndin	
cliff	kan, kandāl, kamar	shātir	
cloak	(camel hair) abā		
—	(felt) farajī		
—	(woman's) chārūkhīā		
clod	pāch, chīm		
close	(v) bestin, dādān	michāndin,	quechāndin
—	(the eyes or teeth)	nikāndin	
cloth	nek, nezik		
	qamush, khūrī, chūkh.		
—	māhūt		
—	(for a tent) kewn		(for a tent)
—	(of cotton) jāw		dawār
clothe	(v) ber k., ver girtin		
clothing	jil, kenj, jilik		
cloud	awr, havr		barg
—	(storm-cloud) tawī		

		NG	SG
clove	<i>maikhēk</i>		
cloven	(hoofs)	<i>kift</i>	<i>dusumma</i>
clover	<i>saiparra</i>	<i>ket</i>	
club	<i>kutek, chumāgh</i>	<i>kūpāl</i>	
clumsy	<i>desgīrān, deschep</i>		
coagulated	<i>tīr, has, khas</i>		
coal	<i>keumeribardī</i>		
coarse	<i>mezīn</i>		
coast	<i>kenār</i>		
coat	<i>satr, pāch</i>		
cock	<i>kalabāb, kalashīr</i>	<i>dīk</i>	
cockerel	<i>farrūj</i>		<i>farkh</i>
cock's-comb	<i>kakūl, pāpona</i>	<i>katār</i>	
cocoon	<i>kūza, kulusink</i>		
coffee	<i>qāwa</i>		
coin	see 'money'		
coition	<i>gān</i>		
colander	<i>pāla</i>		<i>āshpālū</i>
cold	<i>sār, zum</i>	<i>zib, zw, shoba</i>	<i>zuqum</i>
colic	<i>dilgirtin</i>		
collar	<i>ustuwānka, milwānka</i>	<i>psīr</i>	
collect	(v) <i>piw khestin, bihew</i> <i>khestin, hal khestin</i>	<i>jewīn</i>	<i>gilīr k.</i>
collyrium	<i>kil</i>		
colocynth	<i>qirzhāla</i>		
colour	<i>reñg</i>		
coloured	<i>reñgīn, naqshīn</i>		
comb	<i>shānek, shā</i>		
come	(v) <i>hātin, varīn</i>		
comfort	<i>āsā, hisāt</i>		<i>askān</i>
comfortable	<i>hisā, tanā</i>		<i>askān</i>
command	(v) <i>farmūn</i>	<i>naid k.</i>	
commencement	<i>barī, barīn</i>		<i>nuwā</i>
commerce	<i>tujāret, dāostāndin,</i> <i>bīdāobistīn</i>		<i>ālishverish</i>
commission	(errand) <i>sepārish</i>		

			NG	SG
common	(quality)		<i>chītān, chīn-tīān</i>	
commotion	<i>qālubāliq</i>			
companion	<i>hewāl, hewdas, dūst</i>			<i>raftkh</i>
compare	(v) <i>dilsziz, dilnarm</i>	<i>maināndin</i>		<i>lāyek dāniān</i>
com-				
passionate				
compelled	<i>nāchār</i>	<i>bikaw</i>		
complain	(v) <i>gilī k.</i>			
complaint	<i>gilī, shikāt</i>	<i>ghazānda</i>		<i>pālp</i>
complete	<i>tawāw, khalās</i>			
complicated	<i>āsī, nāwyek</i>			
compose	<i>chī k., giri d.</i>			
compressed	<i>kūrsha</i>			<i>tilāndīa</i>
comrade	see 'companion'			
conceal	(v) <i>wushārtin, kri k.</i>	<i>khef k.</i>		
concede	(v) <i>hewrū k.</i>			<i>dān</i>
conceited	<i>khwapasān, zaidakār</i>			
concentrate	(v) <i>berhew khestin</i>	<i>jewāndin</i>		<i>jemāwarī k.</i>
condensed	<i>kūrsha</i> (particularly of snow)			<i>tilāndia</i>
condition	<i>hāl, aīwāl</i>			
condolence	<i>serkhoshī</i>			
confederate	<i>taikel</i>			<i>hemderdi</i>
confidence	<i>dilhisātī, īmān</i>			
confident	<i>berdewk</i>	<i>bista</i>		
conflagration	<i>shavāt, āgir</i>			
confronting	<i>rūbarī, hewrū</i>			
confuse	(v) <i>shiwāndin, sharqāndin</i>			
confusion	<i>halopal, āsh</i>	<i>dīnūyek</i>		
congealed	see 'coagulated'			
congratula- tion	<i>pīrusī</i>	<i>chāwrūnī</i>		
conjecture	<i>gumān</i>			
consent	(v) <i>gabūl k.</i>	<i>paik īnān</i>		<i>rāz b.</i>
console	(v) <i>wākhāndin</i>			
constipation	<i>girīān, girātī</i>			<i>gabz</i>

		NG	SG
consummation	<i>pak īnān</i>		
contact		<i>hiñgiwtī</i>	
contemporary	<i>hiwbāz</i>		
contented	<i>kādīn, rāzī</i>		
continual	<i>dāim</i>	<i>tim</i>	
contract	<i>muqawlī</i>		
contradict	<i>lej k., lepsh gūtin</i>		<i>har</i> (used prefixially)
contribution	<i>tār, bash, pār, kut</i>		<i>taibir</i>
conversation	<i>qsa, gūtin, aishn</i>	<i>akhāftin,</i> <i>lāqirdī</i>	<i>khaberdān,</i> <i>guftigū</i>
cook	(n) <i>āshchī</i>		
—	(v) <i>pazhīn, āsh k., kulān-</i> <i>dīn</i>	<i>pahitīn,</i> <i>khashāndīn</i>	
cool	<i>fainūk, hūnik</i>	<i>hūn</i>	
copper	<i>fākhīr, mis</i>		
copulate	(v) <i>gāīn</i>		
copulation	<i>gān</i>		
copy	(v) <i>shekil der ānīn</i>		
coral	<i>shailān</i>		
cord	<i>band, bañg, risī wāris,</i> <i>qātma</i>		<i>merjān</i>
coriander	<i>kishnish</i>		
corn	<i>ganum</i>	<i>dekhel</i>	
corner	<i>sūcha, kurna, kur, gūa,</i> <i>kwāna</i>	<i>kūshī, kułā-</i> <i>chik</i>	<i>qurna</i>
corpse	<i>lesh, berāta, jendek</i>	<i>term, kalāsh,</i> <i>kalākh</i>	
corpulent	<i>qalāo, zikzer</i>	<i>gumrā</i>	
correct	<i>rāst</i>		
correction	(reprimand)		
correspondence	<i>nwisiān</i>		
cost	<i>bhā, bā</i>		
—	(v)		
cottage	<i>māl</i>	<i>hizhiān</i>	<i>bash, qaimet</i>
cotton	<i>lūka, pamū</i>		
couch	<i>bestek, niwīn</i>		